

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Göteborgs Universitet

Examen: Specialaistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatrisk vård, 60 hp leder till examen på avancerad nivå, omfattande både en generell examen (magisterexamen i huvudområdet omvårdnad) och en yrkesexamen (specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård) i enlighet med Högskoleförordningen (SFS 1993:100, bilaga 2). Nedan beskrivs först övergripande organisation och dess förutsättningar med betydelse för utbildning vid institutionen för vårdvetenskap och hälsa generellt och därefter mer specifikt för den aktuella inriktningen.

Övergripande organisation och förutsättningar

Göteborgs universitet (GU) består av åtta fakulteter. Institutionen för vårdvetenskap och hälsa tillhör tillsammans med fem andra institutioner Sahlgrenska akademien (SA). Institutionen har ett utbildningsuppdrag som utgörs av program på grund och avancerad nivå motsvarande 1037 helårsstudieplatser (HST). På grundnivå bedrivs utbildning till sjuksköterska och röntgensjuksköterska. På avancerad nivå bedrivs utbildning till barnmorska (68 HST) samt specialistsjuksköterska (228 HST), samt fristående kurser (45 HST). Utöver detta anordnas ett antal uppdragsutbildningar som utgår från aktuellt kompetensförsörjningsbehov i hälso- och sjukvården, varav en kurs är särskilt inriktad mot psykiatrisk vård. Institutionen har också särskilda utbildningsuppdrag i form av Kompletteringsutbildning för sjuksköterskor med utbildning utanför EU/EES/Schweiz (60 hp) samt uppdrag för Socialstyrelsen att anordna kunskapsprov för sjuksköterskor med liknande bakgrund, som ett alternativ till kompletteringsutbildningen. Personcentrerad vård är institutionens profilområde som genomsyrar både utbildning och forskning, vilket främjas av att centrumbildningen för personcentrerad vård (GPCC) är inrättad på institutionen. Forskarutbildningsämnet vårdvetenskap är inrättad vid fakulteten och SA har en sammanhållen forskarutbildning för medicin, medicinsk basvetenskap, vårdvetenskap, farmaci och odontologi. Vid institutionen är ca 40 doktorander registrerade varav flera med forskningsområden av relevans för psykiatrisk vård.

Flera olika interna och externa samverkansorgan verkar för att säkerställa utbildningarnas kvalitet, avseende kvalitetsarbete, utbildnings- och kursplanearbete samt andra frågor av pedagogisk natur. Internt utgörs denna organisation av en universitetsgemensam utbildningsnämnd, ett fakultetsgemensamt utbildningsråd samt en utbildningskommitte (UK) vid institutionen, där samtliga utbildningar på grund- och avancerad nivå företräds av en programansvarig eller motsvarande. Samtliga specialistsjuksköterskeinriktningar har en inriktningsansvarig lärare som i sin tur representeras av en programansvarig lärare för hela specialistsjuksköterskeprogrammet i UK. Ämnesansvaret för huvudområdet omvårdnad delas av två personer, varav en är mer aktiv på grundnivå och den andra på avancerad nivå. Extern samverkan gällande verksamhetsförlagd utbildning (VFU) sker i lokal- och regional samverkansgrupp, där operativa respektive strategiska frågor kring tex beställningsprocessen för VFU-platser, studenthandledarmodell, gemensamma riktlinjer för utdrag ur belastningsregister och vaccinationer hanteras. I båda dessa grupper deltar lärosätesrepresentanter samt verksamhetsföreträdare från både region och kommun för att säkerställa kvalitet under VFU.

Specialistsjuksköterskeprogrammet generellt och specifikt för inriktning mot psykiatrisk vård

Specialistsjuksköterskeprogrammet har 13 olika inriktningar inrättade vid Göteborgs universitet. Inriktningen mot psykiatrisk vård har givits som yrkesutbildning vid Göteborgs universitet sedan 1998 då Vårdhögskolan som tidigare drev utbildningen blev en del av universitetet. I samband med Bologna-reformen, beslutades 2006 en ny utbildningsplan som sedan dess omfattar både en generell

examen och en yrkesexamen (Dnr GU 2022/578). I samband med Universitetskanslersämbetets (UKÄ) utvärdering av vårdutbildningar på grund- och avancerad nivå 2016 bedömdes inriktningen mot psykiatrisk vård ha bristande kvalitet. Detta föranledde en omfattande revidering av utbildningens innehåll och upplägg samt en ansökan om förnyat examenstillstånd som beviljades 2017. Detta innebar ett kortare uppehåll innan utbildningen startade igen våren 2018. Med undantag av smärre revidering av formaliakaraktär är det fortfarande denna utbildningsplan som gäller.

Inriktningen mot psykisk vård bedrivs på halvfart liksom inriktningar mot kirurgisk vård, onkologisk vård, medicinsk vård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom, vård av äldre, diabetesvård, hjärtsjukvård samt neurosjukvård. Därutöver bedrivs fyra specialistinriktningar på helfart (inriktning mot anestesijukvård, intensivvård, operationssjukvård, distriktssköterska). Av psykiatrinriktningens totalt 60 hp utgörs 7,5 hp av verksamhetsförlagd utbildning (VFU). En person har ett särskilt uppdrag att hantera beställningsprocessen kring VFU-platser för studenter inom inriktningen mot psykiatrisk vård, och denna person samverkar med utbildningsenheter inom hälso- och sjukvården samt med inriktningsansvarig och övriga lärare inom inriktningen gällande planering och genomförande av VFU inom psykiatrisk vård.

Det breda utbudet av inriktningar som erbjuds vid lärosätet förutsätter samläsning i kurser där så är relevant och möjligt. Inriktningen mot psykiatrisk vård samläses med flera av halvfarts-utbildningarna när det gäller kurser i vetenskaplig metod samt examensarbete för magister i omvårdnad. Samtliga halvfartsutbildningar utom vård av äldre har en valfri kurs som del i programmet och kan också samläsas om kursen har relevans för aktuell inriktning (regleras i kursplanen för aktuell kurs). Studenter inom inriktningen mot psykiatrisk vård har t.ex. möjlighet att läsa kursen *Samsjuklighet inom psykiatrisk vård* som valfri kurs då den ges parallellt med uppdragsutbildning med samma namn, alternativt en kurs i *Organisering och ledning av hälso- och sjukvård* som är generisk och relevant för samtliga inriktningar, då uppgifter i detta fall rikats mot en psykiatrisk vårdkontext. Om en student väljer att läsa en kurs vid annat lärosäte bedömer inriktningsansvarig dess relevans för psykiatrisk vård.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Den sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska lärarkompetensen för inriktningen är förhållandevis hög, se lärartabell. Detta gäller även för institutionen som helhet, som i regional och nationell jämförelse har en hög grad av akademisk kompetens i lärarkollegiet. Av undervisande och forskande personal (n=148) är 66% disputerade, av dessa är ca 50% är docenter och 15% professorer. Andelen lärare med erforderlig högskolepedagogisk kompetens är hög. Den höga akademisk kompetensen vid institutionen är nödvändig för att kunna bedriva så många utbildningar på avancerad nivå, eftersom fakulteten kräver docentkompetens för examination av t.ex examensarbete. Vid dessa examinationer behöver också andra lärare vid institutionen anlitas, då respektive specialinriktnings lärare med docentkompetens inte alltid räcker till, beroende på antalet studenter i varje kull.

De två lärare som är mest involverade i inriktningen har lektorat med inriktning mot psykiatrisk vård, båda är specialistsjuksköterskor inom psykiatrisk vård, aktiva forskare inom området och har förenade anställningar i psykiatrisk vård inom områdena beroendesjukdom och affektiva sjukdomar. Ytterligare en lektor som deltar i undervisningen innehar en förenad anställning inom område psykos. De förenade anställningarna skapar en naturlig koppling mellan teori och praktik samt bidrar till att säkerställa kvaliteten i VFU, eftersom dessa personer är kontaktlärare för studenter som genomför VFU i den verksamhet de verkar i. Två av dessa lektorer är docenter. I lärolaget ingår också en adjunkt med samverkansavtal för klinisk tjänstgöring inom psykiatri samt en adjungerad adjunkt från Beroendecentrum. Utöver dessa lärare deltar ett antal externa lärare med olika professionsbakgrund från psykiatrisk vårdverksamhet regelbundet i teoretiska moment för att säkra aktuell och relevant specialistkompetens inom psykiatrisk vård, se lärartabell. Institutionens anställda lärare inom psykiatrisk vård är också i varierande omfattning involverade i undervisningen på både grund- och avancerad nivå vilket säkerställer progression mellan nivåerna. Ytterligare en adjunktanställning med inriktning mot psykiatrisk vård är under utlysning för att ytterligare förstärka lärarkompetensen inom området psykiatrisk vård samt möta behovet av psykiatrisk kompetens i institutionens andra utbildningar. Dessutom eftersträvas att frigöra lärare med specialistkompetens inom psykiatrisk vård så att de kan använda sin undervisningstid inom inriktningens ämneskurser och i mindre utsträckning ansvara för mer generiskt innehåll, såsom vetenskaplig metod, förbättringskunskap osv.

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatrisk vård finns vid tre av regionens lärosäten och GU har i likhet med andra lärosäten över tid haft ett förhållandevis lågt söktryck till inriktningen, vilket inte motsvarar hälso- och sjukvårdens behov. Kompetensförsörjningsbehovet har länge varit stort men har på senare tid ökat ytterligare. Antagningstalet har på senare år varit 30 nybörjare/ programstart men oftast har endast 22–25 av dessa platser kunnat fyllas, antingen i brist på

reserver eller att sena avhopp omöjliggör reservantagning pga att arbetsgivare har svårigheter att medge tjänstledighet med kort varsel. Lektoreerna med förenade anställningar arbetar med olika insatser inom sina respektive verksamhetsområden för att öka intresset för att söka specialistutbildningen. Ett annat exempel är att försöka öka intresset bland sjuksköterskestudenter, där en valbar kurs i psykisk ohälsa nu ges varje termin, med förhoppningen att få ett ökat söktryck till specialistutbildningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

Akademisk miljö-övergripande

Institutionen bedriver vårdvetenskaplig forskning som fokuserar på att generera kunskap om vårdande i samband med sjukdom, återhämtning, bevarande och främjande av hälsa, och i relation till den biologiska kroppen och sociokulturella strukturer. Centralt inom denna vårdvetenskapliga forskning är människans upplevelser, erfarenheter och förståelse i samband med ohälsa, sjukdom och lidande samt lärande. Dessutom studeras även effekter av vård och behandling, samt hur vård organiseras i hälso- och sjukvårdens olika miljöer. Detta görs inom ramen för olika forskargrupper som fokuserar på palliativ vård, vårdmiljö, lärande och ledarskap, barnafödande samt vård vid akuta och kritiska tillstånd, vid långvariga tillstånd samt vid olika övergångar i vården. Forskargrupperna tillhör olika sektioner där också utbildningarna är samlade i syfte att sträva efter akademiska miljöer för både utbildning och forskning, och där också doktorander placeras utifrån sitt forskningsområde. Till exempel tillhör lärarlaget inom psykiatrisk vård sektionen *Livssammanhang och hälsa*, där också de ämnesspecifika kurserna finns samlade. Under sin utbildning möter studenterna kontinuerligt disputerade lärare, aktiva forskare, doktorander och disputerade kliniskt aktiva yrkespersoner (externa lärare), inom det psykiatriska fältet. Personer som på olika sätt kommunicerar sitt forskningsarbete och aktuella forskningsresultat.

Personcentrerad vård är institutionens profilområde och genomsyrar mycket av institutionens forskning. Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet (GPCC) är en centrumbildning för hela universitetet som är placerad vid institutionen och utgör en särskild resurs i forskningsmiljön. Forskningen sker här gränsöverskridande i samarbete med hälso- och sjukvården men också i tvärdisciplinära forskargrupper som involverar forskare från olika institutioner på SA och vid andra fakulteter på GU. Flera av lärarna inom psykiatrisk vård är kopplade till GPCC-projekt, som tex utvärdering av personcentrerade e-hälsointerventioner vid psykisk ohälsa i primärvård och inom psykosvård.

På GU finns också ett antal andra forskargrupper som bedriver psykiatrisk forskning, och flera av lärarna inom inriktningen är engagerade i flera forskargrupper och andra forskningssammanhang, till exempel inom ramen för Beroendecentrum, Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk,

missbruk och beroende (CERA), AgeCap, Psykiatricentrum, Suicidprojektet osv. I flera av dessa sammanhang erbjuds studenterna att delta, till exempel vid seminarier eller informationsträffar eller i samband med examensarbete. Exempelvis erbjuder CERA under ht21 och vt22 en seminariereserie om beroendesjukdom, med forskare inom fältet, dit även studenter bjuds in, via lärplattform och via mailutskick.

I det gemensamma specialistlärarlaget, för lärare inom samtliga inriktningar, anordnas regelbundna lärarlagsträffar. Detta samarbete genererar erfarenhetsutbyte kring gemensamma frågeställningar, tex kvalitetsutveckling, forskningsfrågor, behov av nya valfria kurser, internationaliseringsfrågor, specialistsjuksköterskans kompetens etc. I kurserna *Vetenskaplig metod* och *Examensarbete i omvårdnad med inriktning psykiatrisk vård* samläser studenter från flera program. I två av dessa kurslärarlag ingår inriktningsansvarig, och antal andra disputerade universitetslektorer och docenter med handleder examensarbeten och/eller innehar särskild metodologisk kompetens. Flera av dessa lärare är engagerade i forskningsutskott etc på institutionen och universitetet samt i forsknings- och utvecklingsråd inom hälso- och sjukvården. Dessa forskningserfarenheter och vetenskapliga utbyte kommer studenterna till godo genom att lärare är uppdaterade i forskningsetiska frågor, forskarutbildning, aktuella databaser etc. och används i undervisningen såväl i föreläsningar som i andra läraktiviteter och examinationer. Se vidare exempel i nästa stycke samt under beskrivning av måluppfyllelse av examensmål avseende kunskap och förståelse där exempel om hur studenterna når insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete återfinns.

Akademisk miljö- inom psykiatrisk vård

Utbildningens forskningsanknytning stärks av att ansvariga lärare på programmet bedriver egen forskning, handleder doktorander och är engagerade som föreläsare på och utanför universitetet. Forskningen sker i samarbete med hälso- och sjukvård och i tvärdisciplinära forskargrupper. En stor del av de interna och externa lärarna som är engagerade i inriktningens olika kurser är disputerade eller doktorander. Denna forskningsanknytning återspeglas på utbildningens innehåll och kvalitet genom ett fokus på kritiskt tänkande och betydelsen av evidensbaserad vård hos akademiskt skolade lärare. Förutom att lektorer och adjunkter i lärarlaget ingår i flera starka akademiska miljöer så finns även forskningssamarbete med andra lärosäten, både nationellt och internationellt, vilket bidrar till ett vidare perspektiv. Exempel på forskningsprojekt inom psykiatrisk vård som drivs vid institutionen och där lärare med koppling till inriktningen är involverade:

- Implementering av personcentrerad vård för personer med psykos
- Depression som riskfaktor för demenssjukdom
- "Gamification" inom personcentrerad psykiatrisk hälso- och sjukvård
- Bild som behandling vid depression - utveckling och utvärdering av ett manualbaserat behandlingsprogram
- Patienters och sjuksköterskors erfarenheter av bedömning av skydds- och riskfaktorer inom rättspsykiatrisk vård samt betydelsen för vårdprocessen.

I de två obligatoriska kurserna *Vetenskaplig metod* och *Examensarbete i omvårdnad med inriktning psykiatrisk vård* är det främst fokus på forskning och vetenskapliga metoder. Samtliga studenter examineras på avanverad nivå, och det vetenskapliga perspektivet blir därmed en viktig del av utbildningen och kommande professionsutövande. I kursen *Vetenskaplig metod* deltar lärare med inriktning psykiatri vid läraktiviteter, seminarier och examinationer, för att säkerställa ämnesspecifika frågeställningar. I denna kurs introduceras olika forskningsprojekt som kan bli aktuella för samarbete vid uppsatsskrivandet, exempelvis att ta del av forskningsdata. Detta har lett till flera kontakter, publikationer och fortsatta studier. På institutionen finns ett antal personer som kan handleda uppsatser på magister- och masternivå, utifrån specifikt ämne. Studenter ges möjlighet att genomföra examensarbeten inom ramen för lärarens forskningsprojekt och i FoU-projekt initierade inom hälso- och sjukvårdens verksamheter. De årliga ca 10–12 examensarbetena inom psykiatrisk vård handleds till största del av lektorer med specialistkompetens inom psykiatri eller närliggande område, som tex vård

av äldre eller hälso- och sjukvård för barn- och ungdom. Vid handledning av lärare med förenad anställning ingår studenternas examensarbete ofta i projekt inom den kliniska verksamheten, till exempel inom verksamhet psykos/SU, och där i år två studentpar som har sin anställning inom enheten handleds av den lärare som har sin förenade anställning där, och studenterna använder forskningsdata från ett verksamhetsaktuellt projekt som grund för sitt examensarbete. Ett annat exempel är studenter som handleds av lärare med förenad anställning i ett projekt inom Verksamhet beroende/SU. Inom verksamhet Affektiva/SU handleder ytterligare en lektor med förenad anställning ett projekt, och inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) handleds studenter av en adjungerad lektor som specialistsjuksköterska inom psykiatri. Flera av dessa lärare är ledamöter i FOU-råd inom respektive verksamhetsområde (Område 2/Sahlgrenska sjukhuset) och är involverade i flera pågående kliniska projekt, och har kontakter med kliniska forskare, chefer osv.

Forskningsresultat från lokala, nationella och internationella projekt presenteras kontinuerligt under utbildningen och finns med i flera lärmoment och examinerande moment, till exempel i fallbeskrivningar, artikelgranskning, föreläsningar och annat. Den vetenskapliga inriktningen och forsknings- och utvecklingsperspektiv synliggörs kontinuerligt, i samtliga kurser. Tidigt i utbildningen diskuteras ämneval för magisteruppsats (termin 2), utifrån studentens och arbetsplatsens önskemål och behov, i syfte att väcka studenternas intresse för fortsatt forskning och undervisning även efter examen.

Professionsinriktad miljö

Som tidigare beskrivits har utbildningen nära koppling till psykiatriska verksamheter inom hälso- och sjukvården, då flera lärare har förenade anställningar inom psykiatriska specialistverksamheter. Ett antal (>10) kliniskt verksamma specialistsjuksköterskor inom psykiatrisk vård är engagerade i programmet, som föreläsare, seminarieledare och ansvariga för workshops. De bidrar med en fördjupad erfarenhet angående specialistsjuksköterskans roll inom olika enheter. Utbildningen syftar till att ha nära och ömsesidigt utbyte med yrkesverksamma sjuksköterskor, yrkesutvecklare, enhetschefer, huvudhandledare, forskningsaktiva sjuksköterskor i kliniken, med flera. Detta samarbete innebär bl a att flera pågående kliniska vårdprojekt presenteras och inkluderas i undervisningen, så som exempelvis, projekt inom personcentrerad vård, safewards, interaktivt bemötande (IB), individuell säkerhetsplan (ISP) samt resursgrupps-ACT. I Göteborg finns flera specialenheter som möjliggör utbyte med erfarna specialistsjuksköterskor, både på institutionsförlagda moment och under VFU. Utbildningen strävar också efter att ge studenterna insyn i hela vårdkedjan, från kommunal vård, primärvård, och sjukvårdens öppen- och slutenvård. Det är dock en utmaning att kunna spänna över alla verksamheter med relevans för psykiatri, inte minst när det gäller övergångar mellan olika vårdformer. Hösten 2022 startar ett projekt som syftar till att ytterligare integrera utbildning och klinisk verksamhet, genom verksamhetsintegrerat lärande (VIL), verksamhetsförlagda examensarbeten (VFE) etc. Två anställda specialistsjuksköterskor/adjunkter, en universitetsadjunkt och en universitetslektor är engagerade i detta projekt. Anställda lektorer inom psykiatrisk omvårdnad är även engagerade i olika professionsinriktade sammanhang, bl a i Svensk Sjuksköterskeförenings styrelse och i Psykiatriska Riksföreningen för sjuksköterskor.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Genom hela utbildningen finns en progression avseende kunskap och förståelse utifrån ovanstående mål. Progressionen innebär att studenterna i termin 1 i kursen *Avancerad bedömning av symtom och tecken vid psykiatriska tillstånd* främst fokuserar på centrala teorier och begrepp utifrån psykiatrisjukvårdens område som berör bedömning såsom: Bio-, psyko-, social förklaringsmodell, Personcentrerad utredning och bedömning, Livsvärldsperspektivet, Transitionsbegreppet och Tidvattenmodellen. I termin 2 i kursen *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård* fokuseras omvårdnad och behandling inom psykiatrisk vård, där samtalsmetoder sätts i relation till vårdvetenskapliga, personfilosofiska och omvårdnadsteoretiska perspektiv. I termin 3 i kursen *Vetenskaplig metod* ska studenterna tillgodogöra sig kunskap om vetenskapliga arbetsätt samt förberedas inför examensarbete på magisternivå. Denna kurs följs av *Examensarbete i omvårdnad med inriktning mot psykiatrisk vård*, vilken främst har fokus på att kartlägga forskningsläge och att tillämpa vetenskaplig metod. Studenterna läser därefter kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård* där de under VFU sätter samman sin kunskap och förståelse gällande bedömning och vård i relation till evidens och samband mellan vetenskap och beprövad erfarenhet. Utifrån evidens tränas studenterna i att uppmärksamma behov av utvecklingsarbete. Som sista kurs läser studenterna en valfri kurs där många väljer kursen *Samsjuklighet – Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* med fokus på utvecklings- och organisationsarbete och komplexiteten i den samsjuklighetsproblematik som finns hos personer med allvarlig psykiatrisk sjukdom. I denna kurs utvecklas studenternas förmåga att se samband mellan evidens och behov av utvecklingsarbeten som krävs för omställningen till nära vård. Studenterna tränas i att inte fastna i organisatoriska strukturer utan att istället utgå från ett personcentrerat arbetsätt.

Kurserna innehåller olika typer av pedagogiska moment, där ”flipped classroom” ofta används, vilket innebär att studenterna förbereder sig genom inläsning inför moment på campus. Undervisningen kan därefter fokusera på och utgå ifrån studenternas uppkomna frågor i såväl interaktiva föreläsningar som workshops och seminarier. Genom olika perspektiv, kontext och angreppssätt ges studenterna möjlighet att tillgodogöra sig befintlig forskning och vetenskap, samt få fördjupad kunskap om vårdvetenskaplig teori och forskningsmetodik. I samtliga kurser i utbildningen ingår föreläsningar av lärare som utgår från egna kliniska forsknings- och utvecklingsarbeten, vilket ger studenterna en god inblick i aktuella problemområden och hur de kan studeras/utvecklas. För att ytterligare skapa intresse och ge möjligheter att få del av aktuell forskning inbjuds också studenterna till institutionens seminarier, disputationer, föredrag etc., vilket kan användas i större utsträckning än hittills. Andra förbättringsmöjligheter vi ser framöver är att under VFU inkludera moment där studenterna ska undersöka hur vårdenheterna arbetar med evidensbaserad samt pågående forskningsprojekt och utvecklingsarbeten på enheten. Vi planerar också framåt att se över möjligheter till samverkan med utvecklingsenheterna inom psykiatriska verksamheter. Vi ser även att det behövs mer fördjupning i forsknings- och utvecklingsarbeten inom den

vård som bedrivs inom den kommunala och regionala primärvården och preventivt arbete i utbildningen, eftersom detta är fokus i omställningen till nära vård. Framåt kommer vi också se över informatik i utbildningen där vi inte utnyttjar de digitala möjligheter som finns för samverkan, och behöver fokusera på evidens för att använda digitala lösningar i vårdmöten mm.

Exempel på kursmål, läraaktiviteter, examinationsuppgifter och bedömningskriterier utifrån olika kurser i utbildningen anges i texten nedan.

Den första kursen i utbildningen, *Avancerad bedömning av symtom och tecken vid psykiatriska tillstånd*, fokuserar i ett av sina teman på centrala teorier och begrepp, vilka kopplas till kursens övriga teman: avancerade bedömningar och suicidnära tillstånd. Studenterna ska utifrån **kursmålet** ”klargöra betydelsen av omvårdnadsbegrepp och olika kliniska bedömningsmetoder i relation till personfilosofiska och etiska perspektiv.”

Läraaktiviteter Utöver föreläsningar av lärare som utgår från egna kliniska forsknings- och utvecklingsarbeten används flera olika former av läraaktiviteter för att uppnå kursmålen. I workshops diskuteras bedömningsmetoder, bedömningsinstrument, koppling mellan symtom och funktion, teorier om biologiska sociala och psykologiska förklaringsmodeller, diagnosticeringsprocesser samt etiska utgångspunkter vid t.ex tvångsvård. Vidare tränas i seminarier hur man kan definiera omvårdnadsproblem och mål samt hur man kan formulera detta tillsammans med patienten, s.k. personcentrerad bedömning. I rollspel och studiegrupp diskuteras suicidrisksbedömning, SBU-utvärdering av befintliga bedömningsinstrument, såsom t.ex MR, VIP vilket kopplas till evidens.

Självstudier fokuserar på psykologiska förklaringsmodeller gällande teorier omkring personlighet, utveckling, anknytning, relationer etc. Dessutom ingår litteratur om omvårdnadsprocessen, kliniska bedömningar samt inläsning av resultatdel i avhandling om närstående. Utgångspunkten är ett vetenskapligt perspektiv på sjuksköterskans bedömning av tex närståendes behov samt närstående som resurs.

Examination och bedömningskriterier: Studenterna ska i en individuell skriftlig examinationsuppgift reflektera över kursens centrala teorier och begrepp och komplexiteten i den psykiatriska bedömnings- och diagnostiseringsprocessen. De ska redogöra för och reflektera kring följande begrepp: (1) Psykiatriska symtom och tecken, (2) Psykiatrisk diagnostik, (3) Bio-, psyko-, social- förklaringsmodell, (4) Personcentrerad utredning och bedömning. Dessutom ska de fördjupa sig i ytterligare ett av följande teorier/begrepp: Livsvärldsperspektivet, Transitionsbegreppet, eller Tidvattenmodellen. Bedömningskriterierna i denna uppgift består av att kunna redogöra för och reflektera över kursens centrala teorier och begrepp, samt reflektera över komplexiteten i den psykiatriska bedömnings- och diagnostiseringsprocessen, genom att formulera självständiga ställningstaganden och tankegångar, De ska också återkoppla diskussioner/reflektioner från studiegruppen samt reflektera kring (specialist-) sjuksköterskans roll i relation till diagnostik och bedömning, Studenterna ska också referera till minst *fyra* av källorna i kurslitteraturen och till minst *två* andra källor (t.ex vetenskapliga artiklar, facklitteratur, eller annan självvald referenslitteratur).

Andra kursen i programmet, *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård* fokuserar omvårdnad och behandling inom psykiatrisk vård, med särskilt fokus på samtalsmetoder. **Kursmål** som relaterar till ovanstående examensmål är: ”Beskriva skillnaden mellan kognitiv beteendeterapi (KBT), motiverande samtal (MI) och psykodynamisk terapi (PDT) i relation till vårdvetenskapliga och etiska perspektiv” samt ”redogöra för avancerade vårdhandlingar och dess relation till personfilosofiska och omvårdnadsteoretiska perspektiv samt etiska principer vid vård av personer med psykisk ohälsa.

Läraaktiviteter i denna kurs består av föreläsningar, workshops, seminarium och färdighetsträning.

Det ingår workshops/rollspel om MI och KBT-tekniker med erfaren sjuksköterska och psykolog. Dessa föregås av föreläsningmoment för integrering av teori-praktik. Övriga föreläsningar fokuserar samtal med närstående, kommunikation/samtal med aggressiv patient, personcentrerade samtal, etc. Seminarium utifrån kurslitteratur om samtalsmetoder med diskussion om hur KBT-tekniker kan användas i sjuksköterskans vardagliga arbete. Workshop om brukarinflytande, gällande ansvar, juridik och praktik. T.ex hur patienten tar del/ansvar vid långvariga vårdkontakter inom öppenvård/resursgruppsarbete (RACT).

Examination och bedömningskriterier: Målen examineras genom en skriftlig individuell inlämningsuppgift med efterföljande muntlig examination där studenterna utifrån kurslitteratur och andra källor, ex vetenskapliga artiklar ska förklara ett antal begrepp såsom funktionsanalys, hypotetiska termer, exponering och femfacettmodellen. De ska även redogöra för likheter och skillnader mellan olika samtalsmetoders teoretiska grund utifrån ett vårdvetenskapligt perspektiv. Demonstration av samtalsövningar med efterföljande diskussion om t.ex samtalsmetoder i kliniskt arbete, utifrån pågående patientkontakter på ordinarie arbetsplats.

I kursen *Vetenskaplig metod* (7.5 hp) ska studenterna tillgodogöra sig kunskap om vetenskapliga arbetssätt samt förberedas inför examensarbete på magisternivå. **Kursmål** som relaterar till ovanstående examensmål är bl a: *"förklara teoretiska grunder för olika forskningsansatser och datainsamlingsmetoder"*; *"argumentera för val av datainsamlingsmetod, urval och dess relevans för olika forskningsproblem"* och *"argumentera för etiska aspekter i relation till forskning"*.

Läraktiviteter är föreläsningar och seminarier om forskningsmetodik. Redan under kursintroduktionsveckan har lärare med psykiatrisk forsknings- och arbetslivsanknytning en genomgång av aktuell forskning inom det psykiatriska fältet, i syfte att väcka intresse för psykiatrisk omvårdnadsforskning. Dessa lärare examinerar och kommenterar inlämningsuppgifterna, och medverkar vid seminarierna i denna kurs. Vid seminarierna diskuteras sambandet mellan forskning, vetenskap och beprövad erfarenhet, och sambandets betydelse för yrkesutövningen, ex utifrån evidensbegrepp, kunskapsläge, 'gap-of-knowledge'. I lärarledda seminarier arbetar studenterna sedan med att granska artiklar, fördjupa sig i forskningsmetodik och etik samt formulera och diskutera sina framväxande forskningsproblem. Forskningsproblem kan vara sprungna ur deras kliniska verksamhet eller presenteras av lärarlaget inom psykiatri, inom ramen för deras verksamhetsanknutna forskningsprojekt, där de ibland kan finnas etikgodkännande. Studenterna tränar även analys av kvantitativ och kvalitativ metod i workshops.

Examination och bedömningskriterier: Målen ovan examineras genom tre olika individuella inlämningsuppgifter, 1: Artikelgranskning, 2: Uppsatsämne och problemområde/problemformulering samt 3: Forsknings- och urvalsmetod samt etik. Bedömningskriterier är bland annat att studenterna utifrån valt problemområde ska ha formulerat syfte samt beskrivit forskningsmetod och urval. De ska med stöd i kunskapsteori tydligt argumenterat för kopplingen mellan forskningsproblemet och vald datainsamlingsmetod och urval. De ska även ha förklarat forskningsmetodens kunskapsteoretiska grunder samt argumenterat för eller emot kvalitativ och kvantitativ metod i relation till forskningsproblemet med stöd av litteratur och tydligt redovisat relevansen av vald datainsamlingsmetod. Vid muntlig examination ska studenterna redogörelsen för att forskningsetiska, vårdetiska samt samhällsetiska överväganden i en forskningsstudie är nyanserade och adekvata. För att säkerställa att studenterna fått bredare kunskap om vetenskapliga metoder än just det område de fokuserat på så innehåller kursen också en skriftlig webbexamination med frågor om vetenskaplig metod.

I kursen *Examensarbete i omvårdnad med inriktning mot psykiatrisk vård* återfinns följande **kursmål:** *"visa kunskap och förståelse inom huvudområdet, vilket inbegripet såväl överblick över området som*

fördjupade kunskaper inom valt problemområde”; ”visa fördjupad kunskap om tillämpliga metoder inom området och dess relevans för valt problemområde”; ”redogöra för forskningsetiska aspekter med risk/nytta analys relaterat till det studerade problemområdet” samt ”visa insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete”.

Läraktivitet under kursen är främst att studenterna under handledning skriver sitt examensarbete vilket sker i par, utom i händelse av udda antal studenter. Förutom uppsatsskrivandet innehåller kursen också lärmoment om informationssökning, akademiskt skrivande samt lärande i samband med halvtids- och slutseminarium. Ofta har studenterna under föregående kurs formulerat preliminära forskningsfrågor/syfte, antingen utifrån problem i deras kliniska arbete och där examensarbetet kan bidra till verksamhetsutveckling, eller som del i ett av lärare presenterat pågående eller planerat projekt. Lärarlaget inom psykiatri kan också förmedla kontakter till personer i olika forskningsprojekt som kan vara av intresse för studenter. I flera fall använder studenterna material från den verksamhet där de själva är anställda genom att samla empiriskt material t ex genom intervjuer med patienter eller personal. Innan studenterna får påbörja datainsamling ska de ha lämnat in ansökan till institutionens lokala etikgrupp som bedömer om frågeställning och planerat genomförande uppfyller etiska principer. Under senare år har magisteruppsatser t ex handlat om att arbeta som psykiatrisjuksköterska inom primärvården, att besöka patienter i hemmet, att arbeta med deeskaleringsmetoder samt att förbereda patienten för utskrivning. Problemområdena representerar olika verksamheter i vårdkedjan och belyser olika vård- och omsorgsinsatser i olika typer av behandling, rehabilitering och habilitering. Studenter har vid flera tillfällen använt material från pågående projekt där det redan finns etiskt godkännande, exempelvis epidemiologiska data från H70-studien, intervjumaterial från projekt med psykopatienter, och en pågående registerstudie på spelberoendemottagning.

I möjligaste mån handleder lärare som har fördjupad kunskap inom ämnet (t ex beroendevård), vilket bidrar till att handledningen av uppsatsen även får en tydlig klinisk förankring. Majoriteten av uppsatshandledare och examinatorer har lång erfarenhet av att arbeta som sjuksköterska inom psykiatrisk vård. När så är aktuellt handleder den lärare som har en förenad anställning där studenten är anställd. Lärare, handledare och seminarieledare kan därmed på ett bättre sätt värdera studenternas förståelse för sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet, och sambandets betydelse för yrkesutövningen. Det finns även möjlighet att genomföra halvtidsseminarium med studenter från andra universitet, utanför Sverige, som institutionen har internationella utbyten med. Detta har dock inte hörsammats av studenter inom inriktning mot psykiatrisk vård ännu, men planeras att utvecklas framöver.

Examination och bedömningskriterier: Examinationerna i kursen består av att studenterna ska 1) formulera en forskningspersonsinformation som ska följa riktlinjer från Etikprövningsmyndigheten och godkännas av handledare, 2) författa en uppsats, samt 3) medverka vid halvtids- och slutseminarium (som opponent, respondent och åhörare). För såväl examensarbetet som opponent och respondentskap finns tydliga bedömningskriterier som studenterna har tillgång till. Dessutom ingår som obligatorisk uppgift att närvara vid halvtids- och slutseminarier (minst 3) som åhörare, där studenterna får ta del av varandras problemområden och uppsatser, dessa diskussioner bidrar till professionsutveckling och insyn i varandras vårdverksamheter och uppsatsämnen. Ett särskilt intygande om att båda studenterna har varit delaktig i att författa uppsatsen samtliga delar, lämnas till examinator för uppsatsen som en del i den individuella bedömningen. Utöver detta har uppsatsen plagiatkontrollerats av examinator inför slutseminariet.

Kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård* i termin 4 är främst en verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom psykiatrisk vård. Relevanta **kursmål** som relaterar till ovan nämnda mål i examensordningen, är följande: ”*förklara teoretiska utgångspunkter för identifiering och bedömning av vårdbehov*” samt ”*identifiera, bedöma och analysera resultat och evidens av avancerade vårdhandlingar*”.

Läraktiviteter: Under VFU-perioden ska studenterna, förutom att aktivt delta i det kliniska arbetet, ges möjlighet att fördjupa sig i litteratur, forskning, vårdprogram och riktlinjer för att få kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet. De uppmanas att reflektera över förbättringsmöjligheter utifrån eventuella diskrepanser mellan evidens och praxis. I kursen ingår även seminarier, där ett seminarium är ett forskningsseminarium där studenter och doktorander presenterar pågående psykiatriska projekt. I det andra seminariet ska studenterna förbereda frågor och presentera eget arbete om samtal och vårdplaner utifrån sin VFU-placering, samt delta i diskussionen vid seminariet.

Examination och bedömningskriterier: Studenterna har tre individuella skriftliga inlämningsuppgifter: 1) Utifrån journalgranskningsprotokoll granska psykiatrisjuksköterskans dokumentation på enheten, gällande dokumentation av psykiatrisk bedömning och omvårdnadsplanering. För godkänt resultat ska studenten ge förslag till alternativa sätt att dokumentera och belysa förbättringsmöjligheter. 2) Genomföra och dokumentera minst fyra vårdande samtal, utifrån strukturerad samtalsmetod, och med tydligt referat till samtalsteorier och litteratur. 3) Utforma tre omvårdnadsplaner, inkluderat klinisk bedömning och planering av omvårdnad, vilka diskuteras med stöd av evidens som refereras till.

De kliniska färdigheterna bedöms även utifrån bedömningsinstrumentet BeVut, ett validerat underlag som bygger på kursmålen, vilka brutits ner till tydliga kriterier för godkänt och icke godkänt. Kriterierna tar bl a upp att studenten ska visa kunskap och förståelse för psykiatriska bedömningsmetoder, strukturerade psykiatriska diagnostiseringsprocesser, skattningsinstrument och de psykiatriska tillståndens etiologi och patologi utifrån teorier om bio-psyko-sociala perspektiv och stress- och sårbarhetsmodellen. Det krävs även att studenten ska kunna argumentera för valda omvårdnadshandlingar, utifrån gällande evidens och klinisk praxis, tex teorier om personscentrad vård. Studenten ska också kunna använda sig av lokala och regionala riktlinjer och kunna ge förslag på förbättringsarbeten. Genom dessa examinationer visar studenterna kunskap om områdets vetenskapliga grund, insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, kunskap om sambandet i mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dessa sambands betydelse för yrkesutövningen. Dessa kriterier följs upp vid ett trepartssamtal på ett utvecklingssamtal i mitten av VFU-perioden där student, handledare och kontaktlärare deltar. Handledare har fått information om vikten av att avsätta tid för regelbunden reflektion med studenten under hela VFU-perioden och avslutningsvis ger handledaren sin slutbedömning i BeVut -underlaget, som skrivs under av denne och student. Uppstår några tveksamheter om att studenten har förutsättningar att uppnå samtliga mål, kontaktas kontaktläraren för diskussion kring fortsatt planering för att stödja studentens lärande, detta kan ske när som helst under VFU-perioden. BeVut-underlaget ligger till grund för lärarens examination.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg.

Lärosätets redogörelse:

En central målsättning för utbildningen är att de blivande specialistsjuksköterskorna ska visa den färdighet och förmåga som krävs för att medverka i psykiatrisk vård och omsorg. I olika vårdhandlingar ska studenterna visa god förmåga att utföra psykiatrisk omvårdnad i olika vårdkontext. Utifrån ovanstående examensmål sker en progression genom utbildningens kurser där komplexiteten i de patientfall som behandlas ökar, liksom krav på att självständigt kunna utföra den psykiatriska omvårdnaden. Kurserna har också fokus på olika steg i omvårdnadsprocessen. I första kursen i termin 1, *Avancerad bedömning av symtom och tecken vid psykiatriska tillstånd*, är det främst fokus på de första stegen i omvårdnadsprocessen; datainsamling och bedömning, för att fastställa omvårdnadsdiagnos vid psykiatriska tillstånd. Förmågan att göra adekvata bedömningar är en förutsättning för att kunna medverka vid behandling, habilitering och rehabilitering. Andra kursen, i termin 2: *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård*, fokuserar på psykiatriska behandlingsmetoder där omvårdnadsprocessens steg: planera, genomföra och utvärdera tränas. I termin 3, under kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård*, som främst innehåller verksamhetsförlagd utbildning omsätter studenten sin kunskap i alla steg i omvårdnadsprocessen som i föregående kurser tränats i simulerad miljö.

I den valfria kursen *Samsjuklighet - Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* som flertalet studenter på utbildningen väljer att genomföra fortsätter sedan träning av färdigheter enligt ovan, men med fokus på den komplexa situation som uppstår vid samsjuklighet samt patientens och närståendes behov av stöd. I denna kurs fokuseras också på samverkan och samordning av vård utifrån olika huvudmän, där vi behöver utbilda studenterna i omställning till nära vård och vad det innebär att gå från organisation till personcentrerad vård.

För att nå det övergripande målet används ett flertal olika pedagogiska metoder genom utbildningen. För att nå mål i färdighet behöver studenterna träna, vilket först sker på kliniskt träningscentrum (KTC) genom färdighetsträning och dramaövningar. Därefter tränar studenterna sin färdighet under VFU. Även examinationerna sker med hjälp av drama för att kunna visa och reflektera utifrån färdighet och förmåga. Pedagogiskt används också metoden flipped classroom, vilket innebär att studenterna förbereder sig före läraaktiviteter där de sedan kan ställa frågor som uppstår vid exempelvis inläsning av litteratur. Läraren kan då fokusera mer på studenternas frågor och på så sätt möta dem i ett studentcentrerat lärande som utgår från studenternas behov av kunskap. Detta arbetssätt används även vid föreläsningar varför de i exemplen nedan benämns ”interaktiva föreläsningar” där läraren interagerar med studenterna utifrån deras frågor.

Ett utvecklingsområde är att anpassa utbildningen till nära vård och ge studenterna möjlighet till mer kunskap och färdigheter om olika vårdnivåer och hur de kan samverka. Under 2023 planeras därför att dela upp VFU-perioden i två delar, så att studenterna genomför två placeringar på olika enheter (t ex den regionala eller den kommunala primärvården och slutenvård), och därmed ge dem större insyn i olika verksamheter. Samtidigt kommer fler moment läggas in som nu ingår i den valfria kursen *Samsjuklighet - Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* avseende samverkan och samordning av vård. Vi planerar också framöver att använda den ”hemmiljö” som finns på vårt kliniska träningscentrum (KTC), där studenterna kan träna på praktiska färdigheter i simulerad hemmiljö.

Framöver planeras också att öka närvaron av lektorer och adjunkter under VFU, genom att öka samarbetet med huvudhandledare och studenthandledare. Lektorer och adjunkter ska i större utsträckning delta i patientnära arbete tillsammans med handledare och student, vilket kan genomföras då ett flertal lärare har förenade anställningar.

Nedan följer exempel från några kurser i utbildningen gällande kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

I kursen *Avancerad bedömning av symtom och tecken vid psykiatriska tillstånd* är det främst fokus på bedömning av psykiatriska tillstånd. Samtliga **kursmål** inom färdighet och förmåga innebär att studenterna ska kunna göra bedömningar: *"tillämpa metoder för att initiera genomföra, analysera och dokumentera kliniska bedömningar av symtom och tecken hos patienter med psykiatriska tillstånd", "identifiera patienters förmågor och resurser för att främja psykisk ohälsa", "bedöma symtom och behov av omvårdnad vid suicidalt beteende utifrån patient- och närståendeperspektiv" och "planera och bedöma patientens komplexa behov av avancerad vård vid suicidnära tillstånd, i samarbete med vårdteamet, patient och närstående"*.

Läraaktiviteter för att nå målen består av inläsning av litteratur; >20 interaktiva föreläsningar med lektorer inom psykiatrisk omvårdnad, forskare, kliniskt verksamma sjuksköterskor läkare och psykologer etc. Kursen behandlar två teman mot examensmålet. Det första temat: Avancerade bedömningar, innehåller föreläsningar samt 6 moment med färdighetsträning där studenterna exempelvis tränar på bedömning av psykiatriska symtom och tecken (affektiva, psykosjukdom, beroende, kognition etc), I det andra temat: suicidnära tillstånd, tränar studenterna genom dramaövningar på samtal med suicidnära person och anhöriga till personer med bipolär sjukdom. Här tränar de också på att formulera mål i omvårdnadsplan. Dessa praktiska läromoment är valda pga att studenterna då tränar färdigheter i ett tryggt rum tillsammans med erfaren lärare och medstudenter. Studenterna får direkt återkoppling och efterföljande reflektion om förbättringsmöjligheter. Att träna på färdigheter i simulerad miljö förbereder studenterna inför VFU där momenten sedan tränas i direkt patientkontakt.

Examination och bedömningskriterier: Kunskapen i ovan beskrivna kursmål examineras såväl i grupp som enskilt, muntligt som skriftligt och genom demonstration. Utifrån första temat ska studenterna i en skriftlig uppgift i grupp/parvis fördjupa sig i ett flertal patientfall och redogöra för den psykiatriska utrednings- och bedömningsprocessen med fokus på sjuksköterskans ansvarsområde. Studenterna i gruppen ska i stor utsträckning producera den skriftliga inlämningsuppgiften tillsammans, där de väljer två avidentifierade patientfall från varje verksamhet/student. På så vis kan de delge varandra kunskap om olika diagnosgrupper. Gruppen ska ha minst tre träffar där de diskuterar sina fall. tillfälle 1: Bedömning och utredning; tillfälle 2: Analys av problem och etiologi (diagnostik), och tillfälle 3: Formulera mål utifrån vårdbehov. Kriterier för godkänt innebär att patientfallen både ska utgå från den enskilde patienten och referera till generella riktlinjer. Här ingår att genomföra bedömningar utifrån t ex 'nätverkskarta', 'time-chart och 'En vanlig dag'- instrumenten, redogöra för hur sjukdom och symtom påverkar patientens livssituation, föreslå prioriterade problemområden och reflektera kring vårdetiska svårigheter vilket kräver förståelse för och förmåga till vård och behandling. Uppgiften presenteras också vid muntlig examination, där diskussioner om prognostiska faktorer och förväntat förlopp, i relation till behandling, habilitering och rehabilitering ges utrymme. Genom tvärgruppsredovisningar får studenterna ta del av flera medstudenters erfarenheter. För godkänt resultat ska de ge exempel på möjliga förbättringsområden utifrån sjuksköterskans perspektiv och arbetsroll. Inför examinationer ska de läsa de andra gruppernas patientfall och formulera egna frågor kring dessa. I detta tema ingår också en skriftlig individuell salstentamen där studenterna besvarar frågor baserade på kurslitteraturen relaterat till avancerade bedömningar vid psykiatriska ohälsotillstånd. Utifrån denna del säkerställs att studenterna skaffat sig en bredd i sin kunskap som de sedan fördjupat i de specifika patientfallen de arbetat med.

Det andra temat, om suicidnära tillstånd, examineras vid en muntlig examination. Här ska studenterna visa ett antal inspelade dramatiseringar kring suicidriskbedömning, där studenterna omväxlande agerar sjuksköterska och suicidnära patient. Vid examinationen diskuteras filmerna och ett antal definierade ämnen examineras såsom strategier för samtal med suicidnära personer, risk- och skyddsfaktorer, att hantera triggers, säkerhetsplanering, existentiella behov, stigma, krishantering, stöd- och riktlinjer på lokal och nationell nivå samt stöd till närstående och annan vårdpersonal. Uppgiften bedömer studentens förmåga att göra bedömningar och utföra vårdande åtgärder. Studenterna ska för godkänt kunna reflektera och bearbeta ett antal frågeställningar gällande t ex sjuksköterskans roll vid suicidriskbedömning, hur sjuksköterskan kan stödja patienten, närstående och annan vårdpersonal vid suicidalitet, och vilka egna reaktioner som kan förekomma i samband med suicidförsök och handlingar.

Kursen *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård* fokuserar på behandling. **Kursmålen** under färdigheter och förmåga anger att studenten ska kunna: "*identifiera, analysera och bedöma psykiatriska tillstånd relaterade till psykiatriska behandlingsmetoder och åtgärder*", "*planera, genomföra och utvärdera samtal som redskap i omvårdnadsarbetet*", "*identifiera olika behandlingsalternativ och dess konsekvenser för återhämtning och livskvalitet för patienter med psykisk ohälsa*", "*använda fördjupade kunskaper för att hantera situationer med hot och våld där risk för att skada föreligger*" samt "*identifiera och bedöma effekter av olika slags läkemedel för behandling vid psykiatriska tillstånd*"

Läraktiviteter för att nå dessa mål erbjuds genom >10 interaktiva föreläsningar med lektorer inom psykiatrisk omvårdnad, specialistsjuksköterskor, läkare, personer med patienterfarenhet och andra. Dessa behandlar till exempel vård vid olika psykiatriska tillstånd, personcentrade vårdmetoder, tvångsvård, farmakologi m.m. Studenterna förbereder sig till dessa föreläsningar genom att ta del av material innan såsom patientfall eller behandlingsmanualer.

Examination och bedömningskriterier:

I fyra obligatoriska workshops deltar studenterna i övningar gällande samtal, hot och våldssituationer och resursgrupps-ACT. Vid demonstration (muntlig examination) av samtalsmetodik genomför studenterna två terapeutiska samtal. Samtalen ska demonstrera samtalsfärdighet vid ett fiktivt samtal där de omväxlande intar rollen som sjuksköterska och patient med psykisk ohälsa. I respektive samtal ska en eller flera samtalsstrategier användas, utifrån MI och KBT metod. Vissa av samtalen videoinspelade och bedöms av lärare via lärplattform medan andra visas som dramaredovisning vid muntlig examination med andra studenter. Vid examinationen analyseras samtalen och studenterna beskriver förberedelser, val av samtalsstrategi, alternativa strategier, koppling till litteratur och reflektion över sin egen progression. I skriftlig inlämningsuppgift i grupp fördjupar studenterna sig i avidentifierade patientfall från egen klinisk verksamhet. Denna examination har samma upplägg som i föregående kurs där man fokuserade på bedömning medan man här fokuserar på planering av behandling utifrån nya patientfall. Målet är att få fördjupad kunskap och färdighet både gällande den egna patientgruppen och medstudenternas patientgrupp och redogöra för den psykiatriska vårdplaneringen, med fokus på sjuksköterskans ansvarsområde. För respektive patientfall ska de ge förslag på evidensbaserade vårdhandlingar och föreslå behandlingsalternativ. De ska även ange prognostiska och behandlingsprediktiva faktorer samt förväntade effekter och förväntad återhämtning. Patientsäkerhetsrisker ska också tas i beaktande i uppgiften. I individuell skriftlig uppgift ska studenterna redogöra för möjligheter och begränsningar vid tillämpning av olika typer av samtalsmetodik inom psykiatrisk omvårdnad. För godkänt resultat ska studenten bl a förklara och analysera grundläggande likheter och skillnader mellan olika typer av samtalsmetoder som KBT, MI och PDT, problematisera möjligheter och begränsningar av KBT och MI i olika faser av det psykiatriska sjukdomsförloppet och reflektera över användning av mätskalor inom MI i relation till patientens motivation.

I kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård*, som främst innehåller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ingår moment om avancerade kliniska bedömningar och omvårdnadshandlingar, omvårdnadsplanering, samtalsmetodik, vård på lika villkor, mänskliga rättigheter, dokumentation och

hållbar utveckling. **Kursmål** som här ska nås är att *"självständigt planera och genomföra hälsofrämjande arbete samt bedöma patientens behov av habilitering och rehabilitering", "under samtal identifiera och utvärdera patientens förmågor samt resurser för att hantera sin livssituation och främja sin hälsa", "visa förståelse för patienter och deras närståendes situation samt föra samtal med personer i olika krissituationer", "klargöra komplexiteten och utvärdera patientsäkerheten vid olika avancerade vårdhandlingar i relation till olika psykiatriska tillstånd" samt "tillämpa metoder för att självständigt och i samverkan med patient, närstående och personal upprätta avancerade omvårdnadsplaner"*.

Läraktiviteter i kursen är förutom VFU också seminarier och inläsning av litteratur.

Examination och bedömningskriterier: I en skriftlig inlämningsuppgift ska studenterna under VFU fördjupa sig i specialistsjuksköterskans dokumentationsarbete, gällande t ex vårdplanering. Förutom ifyllda journalgranskningsprotokoll ska de göra en kort sammanfattning av egna reflektioner och erfarenheterna av granskningen, och ge förslag till alternativa sätt att dokumentera. Under VFU ska studenten genomföra minst fyra vårdande samtal som baseras på någon form av strukturerad samtalsmetod, med tydlig hänvisning till litteratur, och sammanfatta dessa i en skriftlig inlämning som redovisa vid muntlig examination. De ska redogöra för förberedelser, val av samtalsstrategi, kortfattat beskriva "kärnan" i samtalet, och reflektera över samtalsstrategins funktion. Studenterna ska också utforma tre omvårdnadsplaner under VFU-perioden, som ska innehålla omvårdnadsprocessens alla steg. I omvårdplanerna ska patientens symtom, resurser och behov utifrån patientberättelsen beskrivas, de ska redogöra för patientens livssituation, prioriterade behov och problem, och dokumentera mål med vård och omvårdnad. De ska även identifiera och redogöra för vårdhandlingar, behandlingsalternativ, prognostiska och behandlingsprediktiva faktorer för återhämtning, behov av fortsatt vård och omsorg och utvärdera patientsäkerhet. Studenterna presenterar en av vårdplanerna vid uppföljande muntlig examination. Gruppsammansättningen vid examinationen görs så att studenternas VFU-placeringar representerar olika verksamheter i vårdkedjan, exempelvis kommunal hemsjukvård, socialpsykiatri, öppenvård, och slutenvård, vårdplanerna belyser därmed olika vård och omsorgsinsatser vid behandling, rehabilitering och habilitering.

VFU bedöms utifrån BeVut (bedömning under verksamhetsförlagd utbildning) vilket utgår från kursmål som brutits ner till bedömningskriterier för godkänd prestation. BeVut syftar till att göra en bedömning av studentens utveckling och prestation, vilket sker kontinuerligt under VFU av studenthandledande specialistsjuksköterskor, i enskilda samtal mellan student och handledare. Efter halva VFU tiden genomförs utvecklingssamtal med student, studenthandledare och examinerande lärare från institutionen. Detta samtal syftar till att klargöra vilka färdigheter studenten uppnått och vilka mål studenter behöver fokusera på under resterande tid samt göra en plan för hur målen ska uppnås. Slutlig bedömning görs av handledare efter bedömningsamtal mellan handledare och student. Utifrån detta underlag sätter sedan lärare betyg. Om det är oklarheter om student uppnår lärademålen deltar även lärare på bedömningsamtalet. Vid måluppfyllelse för färdighet och förmåga ska studenten t. ex ha god förmåga att utifrån patientberättelsen undersöka patienters behov av vård och utifrån dessa prioritera lämpliga omvårdnadsåtgärder, ha god förmåga att i möte med patienter och närstående medverka till fördjupade kunskaper om psykisk ohälsa (s.k. psykoedukation) och informera om åtgärder för att förebygga uppkomsten av sjukdom och/eller sjukdomskomplikationer. De ska även ha god förmåga att självständigt genomföra omvårdnad utifrån definierad målsättning och dokumentera och journalföra vårdplanens samtliga delar. Här ingår att visa god förmåga att skapa överblick över och sammanfatta psykiatrisk anamnes och status och kommunicera vårdplanen vid t ex rond, rapport, eller i samverkan med närstående. Vidare ska studenten på ett insiktsfullt sätt kunna göra en helhetsbedömning av patienters livssituation, och med fokus på stödjande faktorer i vardagslivet hitta strategier för att minska psykisk ohälsa. De ska kunna genomföra strukturerade samtal, skapa sig kunskap om patienters motivation, ambivalens och sjukdomsförståelse, ha förmåga att förklara mer komplexa sjukdomstillstånd, exempelvis utifrån social samproblematik eller utifrån patienter med särskilt omfattande omvårdnadsbehov. Studenterna ska också kunna identifiera möjliga risker och faror i patientarbetet, ex vårdskada,

självskada eller suicidrisk, och formulera riskbedömning på enskilda patienter. Vidare ska de kunna visa förståelse för de s.k. transitionsprocesser (ang livssituation) som patienten genomgår i samband med insjuknande och återhämtning samt ha god förmåga att visa förståelse för personer i kris och de reaktioner, tankar och beteenden som kan uppkomma vid krissituationer och ha god förmåga att föra samtal och härbärgera de känslor som uppkommer i mötet.

I den valfria kursen *Samsjuklighet - Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* som flertalet studenter på utbildningen väljer, ingår kursmoment som t ex, bemötande, samtalsmetodik, integrerade insatser, farmakologi, professionell empati och anhöriginsatser. **Kursmål** relaterade till ovan examensmål är att kunna *"identifiera och bedöma patientens och dess anhörigas behov och stöd vid samsjuklighet"*, *"utföra konceptualisering utifrån patientfallbeskrivning"* och *"föreslå olika typer av interventioner utifrån patientfallbeskrivning"*.

Läraktiviteter består bl a av åtta interaktiva föreläsningar med specialistsjuksköterskor, psykoterapeut, psykolog, och läkare, alla med lång erfarenhet inom ex sjukvård, primärvård, företagshälsovård och kommunal vård. Problematiken med samsjuklighet har stor relevans för specialistsjuksköterskans kompetens gällande samverkan och samordning av vård utifrån olika huvudmän, med fokus på kommunala åtgärder. Genom tillgodogörande av kurslitteratur, utredningsmaterial, kliniska riktlinjer mm förväntas studenternas kliniska färdighetsförmåga att möta patienter med komplicerad samsjuklighet öka. Lagstiftning och nya riktlinjer kring skademinimerade åtgärder vid beroendetillstånd, så som exempelvis vid sprututbytes- och LARO-verksamhet är också viktig kunskap som studenterna behöver tillgodogöra sig för att möta dessa patienter. Särskilt fokus läggs på kunskap om personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning och behov av försörjningsstöd, kommunala omsorg osv där samverkan är i fokus.

Examination och bedömningskriterier: Kursens examineras genom 1) en skriftlig salstentamen där studenterna besvarar frågor om samsjuklighet och beroendetillstånd, vilken följs upp med muntlig examination (2) samt 3) en skriftlig inlämningsuppgift med uppföljande muntlig examination där studenterna fördjupar sig i två givna patientfall. Dessa patientfall som beskriver personer med psykisk sjukdom, funktionsnedsättning och beroendesjukdom visar olika typer av situationer med social problematik och kontakt med vårdenheter, vilket ställer höga krav på samordning och kompetens inom respektive profession. Det finns inte alltid en given lösning på den komplicerade och komplexa situation som beskrivs. I den individuella skriftliga inlämningsuppgiften ger studenterna förslag på konceptualisering, funktionell beteendeanalys, reflektera kring läkemedel och reflekterar kring gällande lagstiftning som styr kommunens och sjukvårdens insatser. Studenterna ska även muntligt via drama vid den muntliga examinationen gestalta en situation som till exempel kan vara ett möte för samordnad individuell vårdplanering (sk SIP-möte) eller en akut situation utifrån det givna patientfallet. Studenterna agerar patient, sjuksköterska, boendestödjare, anhörig eller annat och väljer själv vilken 'riktning' situationen tar och tillför uppgifter om de inblandade. Studenterna ska på så vis åskådliggöra de olika personernas perspektiv; deras roll, ansvar, problem etc. Efter dramatiseringen leder studenterna en diskussion utifrån definierade frågeställningar, tex: Vad är patientens behov av stöd? Vilka åtgärder, interventioner, kan bli aktuella? Hur är kvalité/integrering av behandling och stöd mellan olika huvudmän/verksamheter? Hur ser patienten förutsättningar för jämlik vård ut? Tillsammans förbereder lärandemoment och examinationer förmågan att vårda och ge omsorg till personer med samsjuklighetstillstånd.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som

används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Ett studentcentrerat lärande, vilket är inskrivet i Göteborgs universitets pedagogiska idéprogram och formulerar ett universitetsgemensamt pedagogiskt förhållningssätt tillämpas genom hela utbildningen. Den centrala innebörden i det studentcentrerade perspektivet är att undervisningens mål, upplägg och utfall fokuserar på studenternas kunskapsbehov. Detta hör samman med förändrade samhällskrav på kunskapsförnyelse, liksom krav på tvärdisciplinärt och livslångt lärande, men också på att mer individorienterade perspektiv fått genomslag inom utbildning. Studenter som läser specialistutbildning inom psykiatri har med sig olika kompetens och erfarenheter utifrån sin tidigare yrkeserfarenhet som sjuksköterskor. Lärarna strävar efter att varje student ska få möjlighet att utveckla sin egen yrkeskompetens och i möjligaste mån ges möjlighet att varje student anpassar kursinnehållet till sina behov och att främja denne att självständigt ta ansvar för sin färdighetsutveckling.

Vid programintroduktion i termin 1, ska studenterna ha förberett en så kallad 'studentberättelse', där de fyllt i tidigare studie- och yrkeserfarenheter, vad de önskar uppnå med utbildningen, och en värdering av sina egna specifika behov av kunskap och kompetensutveckling (tex önskemål om VFU-placering). Utifrån denna berättelse genomförs ett initialt studentsamtal mellan lärare och student. Detta samtal syftar både till att studenten ska bli uppmärksam på både vilken kompetens de redan har och behov av ytterligare kunskap, samt att ge läraren kunskap om studentens behov av lärande för att kunna genomföra en studentcentrerad pedagogik. Här ser vi ett utvecklingsområde när det gäller att genomföra ett uppföljande samtal senare i utbildningen, för att värdera hur studenterna ser på sin kunskapsprogression och hur pedagogiken lyckats möta deras behov av kunskaps- och kompetensutveckling.

Genomgående i utbildningen är sedan att studenterna inte enbart utvecklar sin kunskap och förmåga inom olika områden, utan att de även ökar sin förmåga att värdera sin egen prestation, dvs styrkor, svagheter och behov av ytterligare kunskap. Redan i introduktionsföreläsningen ingår interaktiva moment kring studenternas tankar om förväntningar, personlig utveckling, självvalidering och självkännet genom att kunna reflektera kring sin egen person. I flertalet kurser ingår moment av drama där studenterna tränas i att både värdera sig själva och varandra, och där också varje student blir en viktig del i gruppens utveckling. I lärolaget finns en medvetenhet om vikten av att skapa trygghet i dessa moment och att övningarna kräver ett öppet och tillåtande klimat. Inom den psykiatriska omvårdnaden är sjuksköterskans bemötande, kunnande och professionalism helt central. Det är även av stor vikt att personalgruppen kan kommunicera och utnyttja personliga olikheter. Här spelar studenterna som blivande specialistsjuksköterskor och arbetsledare en viktig roll. Lärolagets förhållningssätt och kommunikation vid övningar är avgörande för varje persons utveckling. I grupp- och pararbeten samarbetar studenterna ständigt med nya personer där de tränas i kommunikation och återkoppling i

olika konstellationer. Vid flera tillfällen ombeds studenterna beskriva gruppens samarbete och hur de använder sig av sina personliga olikheter, erfarenheter och kompetenser. Genom hela utbildningen läggs stor vikt vid att studenterna medvetet ska komplettera sin tidigare kunskap och kompetens från yrkeserfarenhet t ex gällande val av teoretiskt begrepp, val av område för uppsatsprojekt, val av patientfall etc. Vid val av VFU-plats ges studenterna möjlighet att t ex välja plats inom psykosvård om de tidigare har erfarenhet av affektiv vård inom beroende problematik, eller välja öppenvård om de tidigare har erfarenhet inom slutenvård osv.

Ett utvecklingsområde vi ser är att ovanstående pedagogik tydligare kan beskrivas i studiehandledningar och även i skriftlig instruktion till läraktiviteter och examinationer. Under utbildningen framhävs ofta värdet av självvalidering, men även detta kan bli tydligare i skriftlig form.

Återkommande är att studenterna i slutet av utbildningen vid utvärdering tydligt uttrycker ökad förmåga till reflektion och yrkestrygghet. Detta kan tolkas som att en pedagogik där studenterna tränats i att reflektera över egen och andras kunskap och kompetens, lära av varandra, söka evidens och testa nya metoder givit en bra grund för livslångt lärande.

Nedan följer exempel från några kurser i utbildningen på kursmål, läraktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som använts.

Kursen *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård* innehåller bl a moment om professionellt förhållningssätt och kommunikation. I **kursmål** beskrivs att studenten ska kunna "*reflektera över det egna förhållningssättet i ett professionellt samtal utifrån likabehandlingsprinciper*" och "*reflektera över den egna utvecklingen utifrån förmåga att kunna visa empati för personer i utsatta situationer*".

Läraktiviteter mot detta mål består av dramaövningar där studenterna får reflektera över sin insats och sina behov av ytterligare kunskap vad gäller samtalsmetoder.

Examination och bedömningskriterier: Vid muntlig examination genomför studenterna demonstrationer av terapeutiska samtal där de omväxlande ikläder sig rollen som sjuksköterska och patient. Efter samtalen ska de värdera sin egen prestation, genom att analysera och bedöma sin egen färdighet och reflektera över sin progression. För godkänt resultat krävs att studenterna bearbetat frågeställningen om hur sjuksköterskan i samtal kan stärka patientens egna resurser, och studenten ska kunna reflektera över medkänsla, medlidande och kommunikationsmönster. I skriftlig inlämningsuppgift i grupp fördjupar sig studenterna i patientfall från egen klinisk erfarenhet och exemplifierar psykiatrisk omvårdnad, med fokus på sjuksköterskans ansvarsområde. Här utgår de från den samlade kliniska erfarenheten som finns i gruppen vilket innebär att de utvecklar både egen och andras kompetens utifrån behov av kunskap där de samtidigt lär med och av varandra. För godkänt resultat ska studenten redogöra för vars och ens individuella insats i studiegruppen. Vid muntlig examination besvaras sedan specifika frågor i relation till fallet. Denna uppgift ska utveckla förmågan att reflektera över sin egen kunskap och behov av att utveckla sin kompetens.

I kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård* förbereder sig studenterna under en längre VFU-period för övergången till rollen som specialistsjuksköterska. Här bör studenterna ha handledning av specialistsjuksköterska inom psykiatrisk vård med särskild handledarutbildning. Vi uppnår i de allra flesta fall att studenterna handleds av specialistsjuksköterska, men ett flertal handledare saknar handledarutbildning, en fråga som ständigt diskuteras i samverkansgrupper. Valet av VFU-plats påbörjas redan i termin 1, då studenterna uppmanas fundera över lämplig placering utifrån sitt behov av ytterligare kunskap där de bäst kan utveckla sin kompetens. Det är önskvärt att de får kompletterande erfarenhet i verksamhet de tidigare inte har mycket vetskap om och hittills har studenterna haft stor möjlighet att göra VFU inom den verksamhet de önskat (3 prioriterade förslag). **Kursmålen** beskriver bland annat att

studenten ska kunna:” *reflektera över autonomi, delaktighet och värdighet för såväl patient som närstående samt värna om vårdmiljön i enlighet med etisk värdegrund och likabehandlingsprinciper*” samt ”*kritiskt värdera psykiatriska avancerade vårdhandlingar utifrån individ- och samhällsnivå, samt utvärdera ett teambaserat förhållningssätt*”.

Läraktiviteter under kursen mot ovan examensmål består främst av reflektion under VFU i relation till litteratur, styrdokument och egen insats i vårdmöten. Denna VFU-kurs är placerad i sista terminen, vilket innebär att studenterna vanligen utifrån träning i tidigare kurser har god förmåga att reflektera över och värdera sin egen professionsutveckling och genomföra omvårdnad på avancerad nivå.

Examination och bedömningskriterier: I den skriftliga examinationen ska studenterna granska specialistsjuksköterskans journalföring och utifrån den redovisa egna reflektioner och föreslå alternativa sätt att dokumentera. De ska också genomföra ett antal vårdande och terapeutiska samtal där de reflekterar över den egna insatsen. I en ytterligare skriftlig examinationsuppgift ska studenterna i tre omvårdnadsplaner formulera avancerade kliniska bedömningar och vårdåtgärder, där de även beskriver komplexiteten i omvårdnadsbedömningen och kritiskt värderar tillämpningen av planen och dess kvalitet.

I kursen *Examensarbete i omvårdnad med inriktning mot psykiatrisk vård* ska studenterna utifrån **kursmål** kunna: ”*visa förmåga att värdera vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används*”, ”*kritiskt granska och värdera eget och andras examensarbeten och identifiera och värdera behov av ytterligare kunskap inom valt problemområde*”.

Läraktiviteter: Under kursen skriver studenterna i par ett examensarbete under handledning. Andra läraktiviteter är att använda webbföreläsningar inom olika områden av skrivandet som finns tillgängliga via lärplattform, etisk reflektion med skrivande av forskningspersonsinformation och halvtidsseminarium.

Examination och bedömningskriterier: Kursen examineras genom opponentskap där studenterna kritiskt ska granska medstudenters examensarbete, respondentskap där de ska försvara eget examensarbete och examination av eget arbete av examinerande lärare. Samtliga moment bedöms utifrån mall med bedömningskriterier som utvecklats på institutionen. Dessa kriterier utgörs av en progression, där kraven för magisterexamen är högre än kraven för kandidatexamen, men lägre än för masterexamen. På magisternivå krävs t ex för opponentskap att studenterna ska visa följande: noggrann genomgång av andras uppsats, där både förtjänster och tillkortakommanden diskuteras och tydlig vetenskaplig argumentation i diskussion med respondent. För respondentskap krävs att de ska visa: argumentation och diskussion med utgångspunkt i egna resultat, reflektera över viktiga moment och vägval under arbetets gång och att kunna bemöta opponenter argument med vetenskaplig argumentation och att diskussionen kännetecknas av saklighet. I det skriftliga examensarbetet ska studenterna i diskussionsavsnittet för godkänt visa följande: styrkor och svagheter i metoden redovisas och värderas kritiskt, resultat diskuteras i relation till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, resultat diskuteras i relation till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, den kritiska analysen beaktar tidigare forskning och teori samt är sakligt underbyggd, resultatets betydelse är relaterat till professionella och i lämpliga fall, samhälleliga och etiska aspekter och implikationer och överförbarhet till praxis och fortsatt forskning anges.

Den valfria kursen *Samsjuklighet - Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* innehåller t ex **kursmålet:** *Reflektera över den egna utvecklingen utifrån förmåga att kunna känna empati vid missbruks- och beroendetillstånd.*”

Läraktiviteter för att nå detta mål består av moment om bemötande, samtalsmetodik och professionell empati, för ökad förståelse gällande missbruks- och beroendetillstånd. I två workshops utvecklar studenten sin förmåga att möta personer med komplicerad psykiatrisk samsjuklighet, vilka leds av två lärare med mångårig erfarenhet av handledning och psykoterapeutiska samtal inom området. Här får

studenterna möjlighet att utveckla sin kompetens och även få individuellt stöd och rådgivning omkring vård och omsorgsåtgärder.

Examination och bedömningskriterier består av drama och skriftlig examination där studenterna ska visa och redogöra för omständighet gällande patientfall. För godkänt ska studenten utifrån ovanstående mål skriftligt kunna reflektera kring etiskt svåra frågor samt diskutera hur empati uttrycks och diskutera skillnad mellan empati och medlidande. I samband med att studenterna visar drama ska de reflektera över den egna utvecklingen och behov av ytterligare kunskap.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas genom utbildningen genom att både manliga och kvinnliga lärare undervisar i de olika kurserna, även om kvinnliga lärare är i majoritet, vilket även avspeglas i institutionens totala lärarkollegium.

Även när det gäller studenterna är kvinnor i majoritet, vilket i hög utsträckning avspeglar könsfördelningen bland sjuksköterskor i hälso- och sjukvården som helhet. Studenterna delas in i studiegrupperna utifrån en så jämn könsfördelning som möjligt.

Utbildningsprogrammen vid Sahlgrenska akademien har i sina utbildningsplaner angivit en särskild målsättning att bidra till insikt att främja en ökad medvetenhet om genus, jämställdhet och likabehandling. Vid antagande av nya kursplaner och revidering av tidigare kursplaner ska ställs sedan några år tillbaks frågan om ett jämställdhetsperspektiv beaktats i beredningen av kursens innehåll och utformning utifrån Göteborgs universitets riktlinjer. Dock är kursplanerna i denna inriktning inte reviderade under de senaste åren, men jämställdhetsperspektivet tas i beaktande på olika sätt. I kurslitteratur behandlas kön och genus ur olika perspektiv i relation till psykiatrisk sjukdom/ohälsa genom hela utbildningen. Detta görs både i relation till sociala roller och förväntningar, prevalens, där det ofta är stor könsskillnad, tillgång till vård och behandling etc. Flera undervisande lärare diskuterar detta i olika moment och det tas upp vid olika seminarier, under VFU samt i examinationer. Jämställdhet är ett av de centrala perspektiven när det gäller jämlik vård och likabehandlingsprinciper. Nedan följer några exempel på utbildningens innehåll där det krävs att studenterna beaktar ett jämställdhetsperspektiv: I kursen *Avancerad bedömning av symtom och tecken vid psykiatriska tillstånd* återfinns **kursmålen:** *"redogöra för olika psykiatriska tillstånd utifrån bio-, psyko-, och sociala modeller"* samt *"beskriva komplexiteten vid vård av suicidnära personer, med hänsyn till existentiella, psykosociala, kulturella*

och fysiska dimensioner” Utifrån dessa mål diskuteras vid examination kön utifrån bio-psyko-sociala modeller och även hur kön kan påverka komplexiteten utifrån de dimensioner som beskrivs i målet. Jämställdhet diskuteras även utifrån riskfaktorer för ohälsa, tillgång till vård, psykosocial belastning etc.

Kursen *Avancerade vårdhandlingar vid psykiatrisk vård* innehåller bl a moment om professionellt förhållningssätt och kommunikation utifrån kursmålen: ”*reflektera över det egna förhållningssättet i ett professionellt samtal utifrån likabehandlingsprinciper*” och ”*reflektera över skillnader i personers kommunikationsmönster*”. I momenten ska studenterna utföra samtal och avancerade vårdhandlingar vilka de redogör för i en studieuppgift. I samtalen ska studenterna helst välja både kvinnlig och manlig patient och som bedömningskriterium ingår bland annat att utifrån genus på ett nyanserat sätt reflektera över individens kommunikationsmönster. Här reflekteras ofta över vad det innebär för mötet om tex sjuksköterskan är kvinna och patienten man, vilket är vanligt inom t ex rättspsykiatri och beroendevård där manliga patienter är överrepresenterade. Reflektioner kan handla om olika sätt att kommunicera, tolkning av könstillhörighet, maktstrukturer, att förställningar och fördomar kan påverka mötet och hur vi medvetet eller omedvetet förhåller oss till personer med olika kön.

I kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård* återfinns **kursmålen**: ”*reflektera över specialistsjuksköterskans ansvar avseende hållbar utveckling reflektera över vård på lika villkor och tillvarata mänskliga rättigheter*”, ”*reflektera över autonomi, delaktighet och värdighet för såväl patient som närstående samt värna om vårdmiljön i enlighet med etisk värdegrund och likabehandlingsprinciper*” samt ”*kritiskt värdera psykiatriska avancerade vårdhandlingar utifrån individ- och samhällsnivå, samt utvärdera ett teambaserat förhållningssätt*” Samtliga dessa kursmål innehåller moment där jämställdhet beaktas, kommuniceras och förankras. Under sin VFU ska studenterna genomföra ett patientsamtal där ett av momenten har som kriterium att de ska reflektera över hur genus kan påverka samtalet. Under studenternas VFU blir de handledda av specialistsjuksköterskor som bedömer studenternas prestation kontinuerligt utifrån bedömningsinstrumentet BeVut. Vid målpuppfyllelse för värderingsförmåga och förhållningssätt ska studenten reflektera över hinder för ”vård på lika villkor” och ”mänskliga rättigheter”, utifrån enhetens verksamhet. Här ska studenterna reflektera över begrepp som genus och hur detta kan spela in i omvårdnadsarbetet samt hur delaktighet och värdighet för såväl patient som närstående kan beaktas. De ska också diskutera hur de kan värna om vårdmiljön i enlighet med etisk värdegrund och likabehandlingsprinciper där jämställdhet ingår.

Jämställdhetsaspekter kan utvecklas i utbildningen, t.ex hur resurser fördelas och beslut skapas inom professionen och i hälso- och sjukvården i stort, inte enbart i patientarbetet inom psykiatrisk vård. Det finns utvecklingspotential att utveckla kriterier för att synliggöra normer och kritiskt beakta könsmaktsordningen vid examinerande moment.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Det systematiska kvalitets- och uppföljningsarbetet är utformat i enlighet med ”Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet”. Policyn har tre huvudsakliga processer:

1. Lokal kontinuerlig uppföljning
2. Utbildningsutvärdering med extern bedömning
3. Central kontinuerlig uppföljning och utveckling

Process 1 vid Sahlgrenska akademien innefattar lokalt utformade mallar för kurs- och programuppföljning. Mallarna är utformade för att underlätta och systematisera det utbildningsnära kvalitetsarbetet. För kurserna används en mall för kursrapporter. Syftet med kursrapporterna är att ge utbildningsprogrammet underlag för kvalitetsutveckling och bidra som underlag till analys och förbättringsarbete. Rapporterna utgör även underlag vid den externa bedömningen av utbildningens kvalitet som genomförs i enlighet med Sahlgrenska akademins sexårscykel för utbildningsutvärdering. I kursrapporterna analyseras undervisning/läraktiviteternas utformning i förhållande till lärandemålen och hur väl examinationerna testar måluppfyllelsen samt hur studenterna får återkoppling på sina prestationer. Studenternas kursvärderingar och analyser av dessa ingår i kursrapporten. Förändringar, eller beslut om förändringar anges också. Dessa kursrapporter utgör sedan underlag för programledningens kvalitetsarbete. De utgör också underlag då utbildningsutvärderingar med extern bedömargrupp genomförs vart sjätte år. Programrapporterna innehåller beskrivningar av studenternas förutsättningar för studentinflytande och hur deras erfarenheter och synpunkter tas tillvara. Resultat av det gångna årets förbättringsarbete redovisas tillsammans med en redogörelse för vilka förbättringsåtgärder som ska prioriteras.

Vid institutionen för vårdvetenskap och hälsa genomförs just nu en omställning då vi även haft institutionsspecifika kurs- och programrapporter, men utifrån att ovanstående system nu är implementerat planeras att endast använda detta system för att inte dubbelarbeta i processen.

I samtliga kursplaner återfinns texten: *”Kursvärdering sker skriftligt samt muntligt i dialog med studenterna. Resultatet och eventuella förändringar i kursens upplägg ska förmedlas både till de studenter som genomförde värderingen och till de studenter som ska påbörja kursen.”*

Kursvärderingen genomförs i slutet av varje kurs genom dels en skriftlig utvärdering via lärplattformen, dels en muntlig utvärdering genom gruppdiskussion under ca 30 minuter som sen sammanfattas i helklass.

Vid nästa kurstillfälle informerar lärarna om nya och förändrade moment utifrån tidigare kursvärdering och ber om direkt återkoppling på dessa. Kursledningen eftersträvar en öppen dialog i ständig kommunikation mellan dem och studenterna. Detta arbetssätt har varit uppskattat och kunnat genomföras genom flertalet kurser då samma lärare varit kursledare och examinatorer och följt gruppen genom utbildningen.

Framåt planeras även att kursrapport läggs på lärplattformen för blivande studenter. Rapporten kommer även att läggas på kommande kurs för de studenter som genomfört kursen.

All utbildning vid Göteborgs universitet genomgår granskning i form av utbildningsutvärdering med extern bedömning i en sexårscykel. Utbildningar som granskas av UKÄ i innevarande sexårscykel granskas inte inom ramen för de egeninitierade utbildningsutvärderingarna.

Institutionen strävar efter att studenterna ska genomföra sin utbildning i nominell takt. Därför erbjuds minst två omexaminationstillfällen i anslutning till pågående kurs. Studenter gör ibland studieuppehåll, av diverse olika skäl. Sjukdom som styrks med läkarintyg, graviditet och militärtjänstgöring utgör enligt Sahlgrenska akademins regler grund för platsgaranti vid önskan om återupptagande vid nästa kurstillfälle. I annat fall beviljas återupptagande i mån av plats, tex kan brist på tillgång till vfu-plats kan utgöra ett hinder för att fortsätta studierna om platsgaranti inte gäller.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande genom studentinflytande via studentkåren på olika nivåer såväl inom institutionen som inom fakulteten. Inom institutionen återfinns Sjuksköterskornas utbildningsråd (SUR) vilka representeras i institutionens utbildningskommitté där frågor om institutionens utbildningar behandlas. SUR är även representerade i institutionsrådet vilket fungerar rådgivande åt prefekten och utgör forum för dialog och diskussion av institutionens verksamhet. Sahlgrenska akademins studentkår (SAKS) är fakultetsövergripande och representeras till exempel i utbildningsrådet, det råd där ordförande för varje institutions utbildningskommitté deltar och som leds av vice dekan för utbildning på Sahlgrenska akademien. Dock är det svårt att få studenter engagerade i studentkåren vilket leder till att studenter inte alltid finns representerade trots att de erhåller ersättning för de möten de deltar i. Det är främst på institutionens möten som representanterna uteblir.

Inom inriktningen till specialistsjuksköterska i psykiatrisk vård används olika pedagogiska metoder så som flipped classrooms och blended learning för att stödja studenternas kapacitet och egna resurser, inte minst när det gäller att ta ansvar för sitt lärande. Ett flertal moment kan anpassas till både fysisk och digital lösning. Studenterna får ta aktiva roller i att forma sin utbildning genom att själva välja de patientfall som de vill arbeta med och på så sätt utforma samtalsämne på våra seminarier och genom de olika färdighetsträningsmoment som finns inlagda i kurserna *Avancerade bedömningar*, *Avancerade vårdhandlingar* och *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård*. De har även genom dessa moment möjlighet att komplettera av vad de saknar sedan tidigare moment. Studenterna har även möjlighet att välja VFU placering och vilken valbar kurs de vill gå under sista terminen, utifrån eget behov av kompetensutveckling.

Efter varje avslutad kurs görs både en muntlig och skriftlig utvärdering dels i grupper men även enskilt för att studenterna anonymt ska kunna delge sina erfarenheter och önskemål. Exemplevis framkom i den senaste utvärderingen av kursen *Klinisk fördjupning inom psykiatrisk vård* sett att studenterna tyckte det var för många uppgifter, parallellt med VFU, vilket innebär att vi ser över utformningen till nästa tillfälle och på så sätt sker en kontinuerlig förändring av utbildningen tillsammans med studenterna. Återkommande visar studenterna uppskattning i kursvärderingar gällande den täta kontakten med lärarna och hög tillgänglighet via mail och telefon, då det finns möjlighet till snabb återkoppling på frågor och funderingar, gällande innehåll och upplägg för studierna. Däremot behöver vi i större utsträckning engagera studentrepresentanter i kursråd, vilket har varit svårt hittills. Som tidigare beskrivits innehåller också programrapporterna beskrivningar av studenternas förutsättningar för studentinflytande och hur deras erfarenheter och synpunkter tas tillvara. Resultat av det gångna årets förbättringsarbete redovisas tillsammans med en redogörelse för vilka förbättringsåtgärder som ska prioriteras.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

På olika sätt samverkar utbildningen med olika verksamheter och aktörer i det omgivande samhället. Behörighetskrav för antagning till programmet är ett års arbetslivserfarenhet, vilket innebär att studenternas kunskaper och erfarenheter tas till vara och fördjupas i utbildningens olika moment. De flesta studenter har haft flera anställningar både inom psykiatrisk vård och annan vårdkontext. Eftersom studierna bedrivs på halvfart, arbetar studenterna parallellt som sjuksköterska under studietiden, och denna pågående interaktion mellan studier och kliniskt arbete bidrar till kontinuerlig uppdatering i huvudområdet och att ny kunskap kan integreras och appliceras i pågående patientarbete. Interaktionen mellan lärosätet och olika studenters arbetsplatser bidrar även till att kurs- och programansvariga lärare, och andra studenter, får aktuell information om pågående såsom nya arbetssätt, projekt, organisationsförändringar osv, vilket leder till ett framåtsträvande och ömsesidigt utbyte av erfarenheter. I grupparbeten i termin 1 och 2 bidrar studenterna med avidentifierade patientfallsbeskrivningar från sin arbetsplats. I samarbete med de andra i gruppen diskuterar och resonerar de sig fram till ex förslag på lämplig bedömning och omvårdnad. De ger varandra återkoppling utifrån definierade frågeställningar och förbereder gemensam inlämningsuppgift och presentation vid seminarium. På så sätt lär de med och av varandra, och får kunskap om varandras arbetsplats.

Utbildningen strävar efter att vara klinisk förankrad och förbereda studenterna för sin nya yrkesroll, genom både generisk och sub-specialicerad psykiatrisk kompetensutveckling. I utbildningen medverkar >30 personer som främst arbetar kliniskt, så som t ex specialistsjuksköterska, psykolog eller läkare, se lärartabell. I föreläsnings- och fallbeskrivningsmoment samt workshops förmedlas kunskap och diskuteras erfarenheter utifrån deras specifika specialområde. Även personer med patienterfarenhet och erfarenhet av att arbeta som peer-support medverkar i utbildningen. Vi eftersträvar att engagera fler specialistsjuksköterskor i utbildningen, men i flera fall har t ex läkare varit de som haft den mest relevanta erfarenheten. Under den första terminen samläser studenterna under två veckor med läkarprogrammets psykiatrikurs i termin 7. Denna samläsning ger visst utbyte mellan studentgrupperna, och förbereder för framtida samarbete, vilket har uppskattats av studenterna. Att träffa personer med andra yrkeserfarenheter och professioner är också viktigt eftersom arbetet inom psykiatrisk vård och omsorg är teambaserat och kräver förmåga att samordna vården både inom enheten och med andra enheter (slutenvård, öppenvård, primärvård och socialtjänst). Flera studenter väljer att utföra VFU inom t ex hemsjukvård eller socialpsykiatri, vilket ger ökad förståelse för kommunens organisation och ansvar. Detta är särskilt viktigt i omställningen till nära vård då flertalet studenter arbetar inom specialistpsykiatri och inte har erfarenhet från kommunal vård och omsorg. Deras VFU erfarenheter delas med andra studenter vid två seminarier i termin 4. Under VFU perioden ska samtliga studenter besöka intilliggande verksamheter, såsom öppenvårdsmottagningar eller kommunal verksamhet. studenterna ska genom auskultationer hos ”vårdgrannar” få ökad förståelse för patientgruppens vårdkedja, d.v.s. vårdinsatser på olika nivåer inom akutvård, rehabiliterande- och habiliterade vård.

Psykiatrisjuksköterska inom kommunal verksamhet har en föreläsning/interaktivt moment i termin 4 med diskussion utifrån patientfall, om hur samverkan kan ske med och för patient med psykiatrisk funktionsnedsättning, med behov av stöd både från sjukvård och kommunala insatser. Vi ser dock att utbildningen mer behöver breddas mot omställningen till nära vård som främst kommer ske inom såväl den kommunala som den regionala primärvården. Detta beskrivits utförligare ovan under måluppfyllelse av examensmålet om färdighet och förmåga.

Samverkan med arbetslivet främjas även genom att flera av lärarna som är engagerade i utbildningen har olika former av förenade anställningar. De två lektorer i psykiatrisk omvårdnad, som är inriktningsansvariga, kursansvariga och kursexaminatorer i de tre ämneskurserna, har som tidigare beskrivits förenade anställningar vid Sahlgrenska universitetssjukhuset, på kliniker för beroende- och affektiva sjukdomar. Adjungerad lektor som har flera moment om barn- och ungdomspsykiatri i första och andra terminen, samt handleder examensarbete, är anställd som sjuksköterska på barn- och ungdomspsykiatrisk öppenvårdsmotagning. Andra lektorer som deltar i vetenskaplig metod samt handledning av examensarbete har förenade anställningar inom rättspsykiatrisk vård och psykosverksamhet, vilket skapar ytterligare bredd inom det psykiatriska fältet. Institutionens lärare samverkar även med företrädare för verksamheter relaterade till kognitiva och minnessjukdomar. Under studenternas VFU blir interaktionen och samverkan med enheter inom region och kommun tydlig. För att uppfylla lärandemål i bedömningsunderlag för VFU (BeVut,) ska studenterna få insikt i olika verksamheter och specialistsjuksköterskans roll. Studenterna ska även få insyn i aktuella vårdkedjor och besöka intilliggande enheter och vårdgrannar t ex öppenvård, behandlingsenheter eller akutmottagning. Lärare fungerar som kontaktlärare under VFU och medverkar vid utvecklingssamtal. Alla huvudhandledare och handledare bjuds in till informationsmöte med kursansvarig lärare och till studenternas kursintroduktion, vilket skapar förutsättningar för att delge varandra och diskutera förändringar i både utbildning och de psykiatriska verksamheterna, som kan påverka varandra. En person har ett särskilt uppdrag att hantera beställningsprocessen kring VFU-platser för studenter inom inriktningen mot psykiatrisk vård, och denna person samverkar med utbildningsenheter inom hälso- och sjukvården samt med inriktningsansvarig och övriga lärare inom inriktningen gällande planering och genomförande av VFU inom psykiatrisk vård. Handledare bör för att uppnå kvalitet på VFU ha såväl specialistutbildning inom psykiatri som handledarutbildning. De allra flesta handledare har specialistutbildning inom psykiatri, men en större grupp har inte handledarutbildning. Dock erbjuds reguljär handledarutbildning på institutionen. Nyligen har även handledarutbildningen startats på distans för att ge fler möjlighet att genomföra handledarutbildning, vilket genom ansökningsstatistik visat sig vara en önskvärd form. Betydligt fler har inför hösten sökt handledarutbildning på distans jämfört med på campus vilken vi framåt kan behöva utöka av detta skäl.

Utbildningen strävar också efter att förbereda studenterna för kommande förändringar i arbetslivet. Innehållet i utbildningen uppdateras kontinuerligt och anpassas efter samhällets och hälso- och sjukvårdens utveckling. Ett sådant exempel är den valfria kursen *Samsjuklighet - Psykisk ohälsa och beroendesyndrom* som ges första gången våren 2022, vilken utvecklats utifrån den senaste tidens omorganisering samt Samsjuklighetsutredningens publicering 2021. Eftersom denna kurs ges parallellt för programstudenter och deltagare på uppdragsutbildning så träffar studenterna här kommande kollegor som arbetar inom verksamhet av relevans för kursens innehåll. Även uppdaterad kurslitteratur, nationella riktlinjer, vård- och insatsprogram, samt aktuellt innehåll avseende nya vårdenheter (t ex spelberoendemottagning, specialist BUP-enhet), och nya behandlingsmetoder (t ex LARO, neuropsykiatrisk behandling, TMS) syftar till att utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. De senaste årens digitalisering har utvecklat både det pedagogiska innehållet i utbildningen (ex rollspel i digitala samtalsmöten, appar mm) och involverat nya moment (digitala vårdmöten, psykiatri/SU). Exempelvis föreläser personal från psykiatrienheten på Sahlgrenska i termin 2 om deras verksamhet, pågående projekt och förslag på digitala hjälpmedel såsom hur vårdmöten i öppenvården kan genomföras digitalt, ger förslag på appar som bedömer symtom etc.

Under senare år har utbytet med kommunala och regionala primärvårdsenheter utökats, t ex genom samverkan med anställda psykiatrisjuksköterskor inom dessa enheter. Vi ser också fler sökande till utbildningen från tex kommunal vård och somatiska vårdenheter. I och med den pågående omställningen till nära vård, kommer dessa samarbeten behöva utvecklas som tidigare nämnts. Utformning av läraktiviteter och examinationer relevanta för primärvårdskontext behöver därför utvecklas i utbildningen. Detta gäller även fortsatt utveckling av moment som förbereder studenter för digitala vårdformer.

Institutionens lärare är också involverade i olika centrumbildningar på Göteborgs universitet vars forskning är inriktad mot psykiatrisk forskning, såsom t.ex CERA, AgeCap och GPCC, vilket kommer studenterna tillgodo i undervisningen. Dessutom är lärarna aktiva i nationella lärarnätverk samt i den psykiatriska riksföreningen för sjuksköterskor, där tex magisteruppsatser från olika lärosäten presenteras vid den årliga konferensen.

Det internationella utbytet för specialistsjuksköterskestudenter inom psykiatrisk vård behöver utvecklas. Lärarutbyte mellan GU och AlQuds universitet i Jerusalem, Palestina har medfört att lärare och studenter har fått ta del av förutsättningar för psykiatrisk vård i Palestina. Försvårade faktorer för att genomföra internationella utbyten för in- och utresande studenter är dels internationellt olika förutsättningar för specialistutbildningar, dels en alltmer problematisk situation vad gäller tillgång till VFU-platser inom psykiatrisk vård för inresande studenter. På senare år har en tilltagande personalbrist samt pandemins konsekvenser lett till ökande problem att tillgodose grundutbildningens och specialistutbildningens behov av VFU-platser inom psykiatrisk vård.